

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedy Josefa Straky a soudkyně Johany Jandusové a soudce Karla Ulíka ve věci

žalobců: **a) nezletilý J. M. T.**
nar. X, bytem X

b) nezletilá L. T.
nar. X, bytem X

oba zastoupeni zákonnou zástupkyní N. S.
bytem X

v řízení zastoupeni advokátem Mgr. Bc. Jakubem Šťastným
sídlem Pohraniční stráže 136, 353 01 Velká Hleďsebe

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 00 Praha 2

o žalobách proti rozhodnutím žalovaného ze dne 16. 1. 2025, č. j. MPSV-2025/14291-925,
a ze dne 16. 1. 2025, č. j. MPSV-2025/14281-925,

takto:

- I. Žaloby se zamítají.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. D. A.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. V této věci se soud zabývá otázkou vlivu předběžné vykonatelnosti rozsudku o změně výživného na určení počátku osmidenní lhůty pro splnění informační povinnosti dle § 13 odst. 1 zákona č. 588/2020 Sb., o náhradním výživném pro nezaopatřené dítě a o změně některých zákonů (zákon o náhradním výživném).
2. Žalobci jsou nezletilými sourozenci. Jejich rodiče se po ukončení společného soužití dohodli na střídavé péči s tím, že otec bude k rukám matky přispívat na výživu každého z žalobců částkou ve 3 000 Kč. Tato dohoda rodičů byla schválena rozsudkem Okresního soudu v Lounech ze dne 7. 7. 2022, č. j. 0 P 124/2021-194. Dohodou schválené výživné však otec neplnil. Oba žalobci proto prostřednictvím matky podali k příslušnému úřadu práce žádost o náhradní výživné. Žádostem bylo vyhověno a od období července 2022 bylo každému z žalobců přiznáno náhradní výživné. Vyplácení náhradního výživného zajišťoval nejprve Úřad práce – Krajská pobočka v Plzni, po změně bydliště obou žalobců došlo k přenesení příslušnosti na Úřad práce – Krajskou pobočku v Příbrami (dále „ÚP Příbram“). Výše výživného byla v mezidobí na straně žalobkyně b) částečně upravována z důvodu změny skutečností rozhodných pro jeho určení, nicméně v období od března do června 2023 činila u obou žalobců výše náhradního výživného 1250 Kč.
3. V srpnu 2023 otec nastoupil do výkonu trestu odnětí svobody a matka podala návrh, aby oba žalobci byli svěřeni do její výlučné péče a aby otci byla stanovena povinnost přispívat vyšší výživné než dosud, ovšem s účinností již od července 2023. Okresní soud v Lounech návrhu matky vyhověl a rozsudkem ze dne 22. 3. 2024, č. j. 0 P 124/2021-274 (dále „opatrovnický rozsudek“), svěřil oba žalobce do výlučné péče matky (výrok I), otci stanovil povinnost přispívat na výživné každého z žalobců částkou ve výši 3 000 Kč s účinností od 1. 7. 2023 (výrok II), a současně otci umožnil uhradit nedoplatek na výživném ve výši 14 000 Kč za období července 2023 až března 2024 ve splátkách po 1 000 Kč měsíčně splatných spolu s řádným výživným pod ztrátou výhody splátek (výrok III). V průběhu opatrovnického řízení byli žalobci zastupováni orgánem sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) Rakovník coby kolizním opatrovníkem.
4. Žalobcům i jejich matce byl opatrovnický rozsudek doručen dne 24. 3. 2024. Podáním ze dne 24. 4. 2024 žalobci prostřednictvím matky zaslali na ÚP Příbram vyhotovení opatrovnického rozsudku s doložkou vykonatelnosti a současně s tím informovali o změně skutečností rozhodných pro určení výše náhradního výživného.
5. ÚP Příbram po vyhodnocení podání dne 24. 4. dospěl k závěru, že jsou dány skutečnosti pro změnu výše náhradního výživného, a to pro zvýšení. Proto dne 15. 7. 2024 rozhodl o změně výše náhradního výživného z částky 1250 Kč na 2 563 Kč, a to samostatně pro žalobce a) a samostatně pro žalobkyni b). V obou případech byl počátek změny výživného stanoven od 1. 7. 2024. Žalovaný však k odvolání žalobců obě rozhodnutí o změně náhradního výživného zrušil pro nepřezkoumatelnost spočívající v absenci řádného odůvodnění, neboť z něj nebylo vůbec zřejmé, proč ÚP Příbram vycházel při výpočtu výživného z období čtyř měsíců počínajících právě dubnem 2024.

Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. D. A.

6. Po vrácení věci k novému projednání ÚP Příbram znovu rozhodl o změně náhradního výživného, konkrétně rozhodnutím ze dne 22. 10. 2024, č. j.123207/24/RA, ve vztahu k žalobci a) a rozhodnutím ze dne 22. 10. 2024, č. j. 123208/24/RA, ve vztahu k žalobkyni b) (obě souhrnně dále „prvostupňová rozhodnutí“). Na základě nich došlo vůči každému z žalobců ke změně výše náhradního výživného z částky 1250 Kč na 2 563 Kč, a to opět s účinností od 1. 7. 2024. V odůvodnění obou prvostupňových rozhodnutí ÚP Příbram vyložil, že vykonatelnost výroku II opatrovnického rozsudku (výroku o povinnosti otce přispívat výživné) nastala již dne 3. 4. 2024, avšak k ohlášení této změny ze strany žalobců došlo až dne 24. 4. 2024. Tuto okolnost vyhodnotil jako nesplnění povinnosti oznámit změnu rozhodných skutečností nejpozději do 8 dnů ve smyslu § 13 zákona o náhradním výživném, a proto mohla být nová výše výživného zohledněna až od května 2024, a nikoliv již od dubna 2024.
7. Každý z žalobců podal proti příslušnému prvostupňovému rozhodnutí samostatné odvolání. Oba shodně namítali nesprávné určení skutečnosti určující počátek osmidenní lhůty podle § 13 zákona o náhradním výživném. ÚP Příbram totiž považoval za tento okamžik vykonatelnost opatrovnického rozsudku, tj. den 3. 4. 2024. Jako poslední den osmidenní lhůty proto určil den 11. 4. 2024. Dle názoru žalobců nebylo možné za den určující počátek běhu lhůty považovat den 3. 4. 2024, neboť tohoto dne byl opatrovnický rozsudek doručen poslednímu účastníkovi opatrovnického řízení – otci žalobců, a stal se tak *předběžně* vykonatelný. V daném okamžiku však žalobci ještě neměli k dispozici rozsudek s doložkou vykonatelnosti, neboť opatrovnický soud musel vyčkat, než se vrátí doručenka od otce, a teprve poté mohl přistoupit k vyznačení doložky vykonatelnosti. To je však proces trvající sám o sobě několik dnů v závislosti na interních postupech daného soudu. Žalobci tudíž mohli o vyznačení doložky pouze požádat a čekat, až jim bude zaslán rozsudek s vyznačenou doložkou. Z vyhotovení opatrovnického rozsudku je zřejmé, že doložka vykonatelnosti na něm byla vyznačena až dne 23. 4. 2024. Žalobci jej přitom již dne 24. 4. 2024 doložili ÚP Příbram, učinili tak tedy bezodkladně hned následující den. Pokud by předkládali opatrovnický rozsudek bez vyznačené doložky právní moci, pak by jej ÚP Příbram nemohl považovat za exekuční titul. Z toho žalobci dovodili, že lhůtu 8 dnů podle § 13 zákona o náhradním výživném bylo třeba počítat až ode dne, kdy jim byl doručen opatrovnický rozsudek s doložkou právní moci a vykonatelnosti, a nikoliv od „faktické“ předběžné vykonatelnosti, která vždy nastane dříve, než bude doložka právní moci vyznačena. V opačném případě by nikdo objektivně nemohl doložit informaci o změně závčas. Navíc i kdyby žalobci připustili, že ÚP Příbram nebyl informován o změně výživného od dubna 2024, pak měl přistoupit k navýšení náhradního výživného s účinností od května 2024, což ale také neučinil.
8. Žalovaný odvolání žalobců zamítl a obě prvostupňová rozhodnutí potvrdil. Ve vztahu k žalobci a) tak učinil samostatným rozhodnutím ze dne 16. 1. 2025, č. j. MPSV-2025/14291-925, ve vztahu k žalobkyni b) samostatným rozhodnutím ze dne 16. 1. 2025, č. j. MPSV-2025/14281-925 (obě souhrnně „napadená rozhodnutí“). V obou napadených rozhodnutích se žalovaný ztotožnil s výkladem ÚP Příbram, že výrok II opatrovnického rozsudku (výrok o výživném) je ode dne 3. 4. 2024 předběžně vykonatelný. To je zřejmé i z doložky vyznačené na stejnopisu opatrovnického rozsudku, ze které vyplývá, že poslednímu z účastníků byl doručen již dne 3. 4. 2024. Avšak žalobci jej doložili ÚP Příbram až dne 24. 4. 2024, tedy po uplynutí lhůty 8 dnů vyplývající z § 13 zákona o náhradním výživném.

Žalovaný dále vyložil, že zákon o náhradním výživném přímo neukládá doložit rozsudek soudu až poté, co je opatřen doložkou právní moci a vykonatelnosti. Z úpravy § 13 odst. 1 zákona o náhradním výživném především vyplývá povinnost oprávněné osoby písemně informovat příslušný úřad práce o každé změně skutečností rozhodných pro trvání nároku, výplaty a výše náhradního výživného, a to do 8 dnů od změny těchto skutečností. Jelikož v případě obou žalobců došlo k doložení až dne 24. 4. 2024, bylo třeba v souladu s § 9 odst. 2 zákona o náhradním výživném zohlednit novou výši výživného až od měsíce května 2024, a nikoliv již od dubna.

9. Proti napadeným rozhodnutím podal každý z žalobců samostatnou žalobu podle § 65 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále „s. ř. s.“), které soud spojil ke společnému projednání.

II. Obsah podání účastníků

10. Žalobci namítají pochybení při výkladu zákona o náhradním výživném, neboť mají za to, že po doložení opatrovnického rozsudku mělo dojít k navýšení náhradního výživného již od dubna 2024, a nikoliv až od května 2024. Dle jejich názoru žalovaný chybně dovozoval počátek osmidenní lhůty od data předběžné vykonatelnosti 3. 4. 2024, a proto nesprávně dovodil, že opatrovnický rozsudek měl být doložen nejpozději do 11. 4. 2024. Tuto lhůtu však žalobci považují za nesplnitelnou. Vykonatelnost opatrovnického rozsudku sice nastala již dne 3. 4. 2024, jak uvádí žalovaný, ale toto datum odpovídá dni doručení opatrovnického rozsudku otci žalobců, který byl v té době ve výkonu trestu. Tou dobou však žalobci ještě nemohli vědět, že se opatrovnický rozsudek již stal předběžně vykonatelným. O datu předběžné vykonatelnosti daného rozsudku se mohli dozvědět až teprve dne 23. 4. 2024, kdy jim bylo doručeno jeho vyhotovení s vyznačenou doložkou vykonatelnosti. Jestliže tedy doložili opatrovnický rozsudek dne 24. 4. 2024, učinili tak hned následující den po obdržení doložky vykonatelnosti, a tedy lhůtu 8 dnů od změny rozhodných skutečností dodrželi. Kdyby však předkládali opatrovnický rozsudek bez vyznačené doložky vykonatelnosti, pak by správní orgán neměl k dispozici exekuční titul na výživné a musel by je vyzývat k doložení rozsudku s příslušnou doložkou. Je přitom všeobecně známo, že rozhodnutí s vyznačenými doložkami soudy nezasílají účastníkům okamžitě, ale až s určitým časovým odstupem. Dle žalobců tedy vzniká nežádoucí situace, kdy na straně jedné mají povinnost doložit opatrovnický rozsudek s vyznačenými doložkami právní moci a vykonatelnosti, ale na druhé straně je jim kladeno k tíži, že tento rozsudek nedoložili do 8 dnů ode dne jeho vykonatelnosti, což ale v zásadě nikdy nemohou učinit. Striktní trvání na doložení opatrovnického rozsudku ve lhůtě 8 dnů ode dne nabytí vykonatelnosti považují žalobci za nepřijatelný formalismus, neboť se tím fakticky vylučuje možnost obdržet navýšení dávky náhradního výživného již v měsíci, v němž se opatrovnický rozsudek stane vykonatelným. Výklad zastávaný žalovaným je proto v rozporu se zásadami dobré správy, neboť poškozuje ty, kteří se v důsledku neplacení výživného musí domáhat ochrany prostřednictvím náhradního výživného.
11. Žalovaný s žalobami nesouhlasí a navrhuje jejich zamítnutí. Ve svém vyjádření shrnul průběh správního řízení a zopakoval nosné závěry napadených rozhodnutí. Zdůraznil, že vykonatelnost opatrovnického rozsudku nastala dne 3. 4. 2024, přičemž změna byla ÚP Příbram oznámena až 24. 4. 2024. Opatrovnický rozsudek tak nebyl ÚP Příbram doložen ve lhůtě 8 dnů. Zákon přímo neukládá povinnost doložit rozsudek až poté, co je opatřen

doložkou právní moci a vykonatelnosti.

12. Soud k projednání věci nařídil jednání za účelem doplnění dokazování listinami, jež nebyly součástí správního spisu (kopii doručenek z opatrovnického spisu Okresního soudu v Lounech, přípisem téhož soudu ze dne 29. 12. 2025 a podáním matky žalobců ze dne 17. 4. 2025). Žalobci i žalovaný se nicméně z účasti na jednání omluvili a souhlasili s projednáním bez jejich přítomnosti.

III. Posouzení žaloby soudem

13. Soud ověřil, že obě žaloby byly podány včas, osobami k tomu oprávněnými a splňují všechny formální náležitosti na ně kladené. O žalobách rozhodl bez nařízení jednání, neboť s tímto postupem všichni účastníci vyslovili souhlas (§ 51 s. ř. s.). Současně ve věci nebylo nutno provádět dokazování nad rámec správního spisu.
14. Před vlastním posouzením sporné otázky považuje soud za vhodné shrnout základní průběh událostí, jak jej zjistil na základě obsahu správního spisu a doplňujícího dokazování:
- **22. března 2024** Okresního soudu v Lounech vyhlásil opatrovnický rozsudek,
 - **28. března 2024** bylo písemné vyhotovení opatrovnického rozsudku doručeno do datové schránky procesního opatrovníka žalobců (OSPOD Louny) i do datové schránky jejich matky,
 - **3. dubna 2024** byl opatrovnický rozsudek doručen otci žalobců do výkonu trestu,
 - **17. dubna 2024** matka žalobců odeslala ze své datové schránky na Okresní soud v Lounech žádost o vyznačení doložky právní moci a vykonatelnosti,
 - **23. dubna 2024** vyznačil Okresní soud v Lounech na opatrovnickém rozsudku doložku právní moci a vykonatelnosti,
 - **24. dubna 2024** byl matce žalobců do její datové schránky doručen opatrovnický rozsudek s vyznačenou doložkou právní moci a vykonatelnosti a téhož dne byl odeslán na ÚP Příbram.
15. Jak plyne z výše uvedeného přehledu, dne 3. 4. 2024 došlo k doručení opatrovnického rozsudku poslednímu z účastníků opatrovnického řízení, a to otci žalobců, který je zároveň osobou povinnou k plnění výživného. Právě okamžikem doručení otci se stal opatrovnický rozsudek v rozsahu jeho výroku II o zvýšení výživného předběžně vykonatelným [srov. § 473 písm. a) zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních (dále „ZŘS“), ve spojení s § 162 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále „o. s. ř.“)].
16. Žalovaný přinejmenším implicitně vyhodnotil datum předběžné vykonatelnosti 3. 4. 2024 jako počátek běhu osmidenní lhůty pro splnění informační povinnosti podle § 13 zákona o náhradním výživném. Zkonstatoval totiž, že dne 3. 4. 2024 došlo k doručení opatrovnického rozsudku poslednímu z účastníků, načež dovodil, že byl-li tento rozsudek teprve dne 24. 4. 2024 doložen ÚP Příbram, stalo se tak již po uplynutí lhůty 8 dnů vyplývající z § 13 zákona o náhradním výživném (viz str. 5 obou napadených rozhodnutí). Žalobci nicméně namítají, že pokud by se běh osmidenní lhůty měl odvíjet od data 3. 4. 2024, pak by její dodržení bylo nemožné, neboť poslední den by připadl na 11. 4. 2024, kdy ovšem ještě nebylo k dispozici vyhotovení opatrovnického rozsudku opatřeného doložkou vykonatelnosti, kterou okresní soud vyznačil až dne 23. 4. 2024.

Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. D. A.

17. K zodpovězení této sporné otázky je třeba v prvním kroku vyjasnit, zda lze vykonatelnost opatrovnického rozsudku považovat za skutečnost, která zahajuje běh lhůty pro splnění povinnosti podat písemné informace o změně skutečností rozhodných pro určení náhradního výživného. Pokud tomu by tomu tak bylo, pak se lze v druhém kroku zabývat otázkou, zda nezbytnou podmínkou pro splnění této informační povinnosti je doložení rozsudku opatřeného doložkou vykonatelnosti.
 18. Před zodpovězením první otázky je vhodné shrnout relevantní právní úpravu:
 19. Podle § 4 odst. 1 zákona o náhradním výživném se „[n]áhradní výživné stanovuje jako rozdíl výše měsíční dávky výživného určené v exekučním titulu a částečného plnění výživného v příslušném měsíci, nejvýše však ve výši 3 000 Kč měsíčně. Plní-li se výživné jinak než v pravidelných měsíčních dávkách, stanoví se pro účely stanovení výše náhradního výživného měsíční průměr těchto částek.“
 20. Podle § 4 odst. 2 zákona o náhradním výživném se „[v]ýše náhradního výživného stanovuje na období 4 kalendářních měsíců a vychází z měsíčního průměru částek stanovených podle odstavce 1 za 4 kalendářní měsíce předcházející 4 kalendářním měsícům, za které se nárok prokazuje a uplatňuje.“
 21. Podle § 9 odst. 1 zákona o náhradním výživném „[z]mění-li se výše vyživovací povinnosti a oprávněná osoba o tom Úřad práce informuje podle § 13, provede se změna výše náhradního výživného od kalendářního měsíce, ve kterém se stal vykonatelným titul určující novou výši vyživovací povinnosti.“
 22. Podle § 9 odst. 2 písm. a) zákona o náhradním výživném: „[z]mění-li se výše vyživovací povinnosti a oprávněná osoba o tom Úřad práce neinformuje podle § 13, provede se zvýšení náhradního výživného od kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, kdy byla tato skutečnost zjištěna.“
 23. Podle § 13 odst. 1 písm. a) zákona o náhradním výživném: „[o]právněná osoba je povinna písemně informovat Úřad práce o každé změně skutečností rozhodných pro trvání nároku, výplatu a výši náhradního výživného, a to do 8 dnů ode dne změny těchto skutečností.“
 24. Z výše uvedeného je zřejmá úzká spojitost mezi § 13 odst. 1 s § 9 odst. 1 zákona o náhradním výživném. Z dikce „ve kterém se stal vykonatelným titul určující novou výši vyživovací povinnosti“ obsažené v § 9 odst. 1 je zřejmé, informační povinnost podle § 13 se váže ke změně výše vyživovací povinnosti na základě vykonatelného titulu. Jelikož o úpravě vyživovací povinnosti rozhodují výlučně soudy v občanském soudním řízení [srov. § 2 o. s. ř. ve spojení s § 2 písm. t) ZŘS ve vazbě na § 910 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku], je nasnadě, že titulem upravujícím vyživovací povinnost k oprávněné osobě bude právě rozhodnutí soudu ve věci samé – tedy rozsudek. Právě vykonatelný rozsudek o výživném je tedy logickým titulem dokládajícím existenci změny.
 25. Není přitom rozhodující, zda je rozsudek vykonatelný předběžně (jako je tomu v nyní posouvané věci), nebo zda by jeho vykonatelnost nastala až po právní moci či po uplynutí lhůty k plnění. Oba případy umožňují přistoupit k vymáhání vůči osobě povinné přispívat výživné. Přitom právě možnost vymáhání (rádného) výživného od povinné osoby je jednou ze základních podmínek pro vznik nároku na náhradní výživné a pro určení jeho výše (srov. zejm. § 4 zákona o náhradním výživném). Tím pádem datum nabytí vykonatelnosti rozsudku měnícího dosavadní výši výživného musí být logicky i počátkem změny
- Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. D. A.

skutečností rozhodných pro trvání nároku, výplatu a výši náhradního výživného. Lze proto uzavřít, že den nabytí vykonatelnosti rozsudku – alespoň v rozsahu výroku o výživném – je okamžikem zahajujícím běh osmidenní lhůty k podání písemné informace § 13 odst. 1 písm. a) zákona o náhradním výživném.

26. Tento závěr podporuje i důvodová zpráva k § 9 zákona o náhradním výživném, která mj. uvádí: „*Krajská pobočka Úřadu práce ČR změni výši náhradního výživného v případě, kdy se změni výše stanoveného běžného výživného. Výše náhradního výživného vychází z rozdílu mezi uloženým a uhrazeným výživným a tato výše se stanovuje vždy na období 4 kalendářních měsíců. Každé 4 kalendářní měsíce je oprávněná osoba povinna doložit výši uhrazeného výživného, krajská pobočka Úřadu práce ČR však pro výpočet výše náhradního výživného musí znát také výši tzv. běžného výživného uloženého exekučním titulem. Oprávněná osoba je tedy povinna krajskou pobočku Úřadu práce ČR informovat také o změně výše vyživovací povinnosti. Pokud se rozhodnutím, které je exekučním titulem, změni výše výživného, je oprávněná osoba povinna **do osmi dnů od vykonatelného rozhodnutí** informovat krajskou pobočku Úřadu práce ČR. Pokud tuto povinnost splní, provede se změna výše náhradního výživného od kalendářního měsíce, ve kterém se stal vykonatelným titul určující novou výši vyživovací povinnosti. Pokud oprávněná osoba tuto povinnost nesplní a krajskou pobočku Úřadu práce ČR neinformuje, náhradní výživné se zvýší od kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, kdy byla tato skutečnost zjištěna, a sníží se od kalendářního měsíce, ve kterém se stal vykonatelným titul určující novou výši vyživovací“ (zdůraznění doplněno soudem).*
27. To ve vztahu k nyní posuzované věci znamená, že den 3. 4. 2024, kdy opatrovnický rozsudek nabyl předběžné vykonatelnosti, byl zároveň i počátkem běhu lhůty podle § 13 odst. 1 písm. a) zákona o náhradním výživném. Poslední den této lhůty by připadl na 11. 4. 2024. Je proto správný dílčí závěr žalovaného, že došlo-li k předložení opatrovnického rozsudku předložen až dne 24. 4. 2024, stalo se tak již po uplynutí dané lhůty.
28. Soud proto musel přistoupit k dalšímu kroku a vyjasnit, zda ke splnění informační povinnosti podle § 13 odst. 1 písm. a) zákona o náhradním výživném postačuje prosté sdělení, že existuje vykonatelný rozsudek o změně výživného, nebo zda je nezbytné doložit i jeho vyhotovení opatřené doložkou vykonatelnosti. Právě druhou možností, tedy že bez doložení vyhotovení rozsudku s doložkou vykonatelnosti by nemohla být informační splněna, argumentují žalobci k podpoře závěru o včasnosti jejich podání ze dne 24. 4. 2024, které učinili až poté, co Okresní soud v Lounech vyhověl jejich žádosti o vyznačení doložky vykonatelnosti.
29. Soud však nemůže s argumentací žalobců souhlasit.
30. Předně lze konstatovat, že z dikce § 13 odst. 1 zákona o náhradním výživném neplyne požadavek na doložení rozsudku opatřené doložkou vykonatelnosti. Zde je třeba odlišovat od *prvotní žádosti* o náhradní výživné, mezi jejíž obligatorní součástí patří dle § 7 odst. 3 písm. a) téhož zákona také *exekuční titul, jehož obsahem je úprava vyživovací povinnosti k oprávněné osobě*. Skutečnost, že určité soudní rozhodnutí (v tomto případě rozsudek o výživném) je *exekučním titulem*, se přitom dokládá právě potvrzením o vykonatelnosti vyznačené soudem, který jej vydal [srov. § 275 o. s. ř., popř. § 41 zákona č. 120/2001 Sb., exekučního řádu]. Proto označuje-li zákon za součást prvotní žádosti o náhradní výživné mj. i exekuční titul, pak takovou součástí bude logicky právě rozhodnutí soudu opatřené doložkou vykonatelnosti. To je však rozdíl oproti nyní aplikovanému § 13

Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. D. A.

odst. 1 písm. a) zákona o náhradním výživném, který pro podání informace stanoví pouze požadavek písemné formy, avšak neobsahuje žádný výčet obligatorně dokládaných součástí. Jinými slovy, obsahem předmětného ustanovení je tedy toliko povinnost *písemně informovat* o změně rozhodných skutečností, avšak bez požadavku na konkrétní způsob doložení, jako je tomu v případě prvotní žádosti.

31. K tomu, aby na základě informace poskytnuté podle § 13 odst. 1 písm. a) zákona o náhradním výživném provedl správní orgán změnu výše náhradního výživného podle § 9 odst. 1 téhož zákona, proto postačí pouze hodnověrný poznatek, že v konkrétním měsíci nabyl vykonatelnosti rozsudek měnící výši výživného. Není však nezbytně nutné disponovat jeho písemným vyhotovením, natož s doložkou vykonatelnosti. Proto pokud by osoba podávající písemnou informaci podle § 13 odst. 1 písm. a) předmětného zákona omezila její na prosté sdělení, že byl vydán rozsudek měnící dosavadní výživné, pak by tím svou povinnost splnila. Správní orgán by v takové situaci samozřejmě musel podniknout nezbytné kroky k ověření toho, zda takový rozsudek byl skutečně vydán a zda nabyl vykonatelnosti, avšak nemohl by na informační povinnost nahlížet jako na nesplněnou.
32. Neobstojí proto argument žalobců, že doložení opatrovnického rozsudku s doložkou vykonatelnosti bylo jediným možným způsobem, aby jak splnit informační povinnost. Soud přisvědčuje žalobcům potud, že pokud by předkládali opatrovnický rozsudek bez vyznačené doložky vykonatelnosti, pak by ÚP Příbram musel ověřit, zda a kdy tento rozsudek nabyl vykonatelnosti. Čili i kdyby informace o změně výživného byla poskytnuta jen prostým sdělením, bylo by na správním orgánu, aby si sám dotazem u příslušného opatrovnického soudu či jiným vhodným způsobem prověřil, zda skutečně došlo ke změně výživného právě tak, jak uvádí poskytovatel informace. Takové prověřování by však nemělo vliv na to, zda samotná informační povinnost byla či nebyla splněna.
33. To samé by platilo i v případě, pokud by správní orgán vyzval oprávněnou osobu, aby doplnila či doložila skutečnosti, jichž se dovolává v podané informaci. Jednalo by se pouze o výzvu k předložení listiny potřebné k provedení důkazu ve smyslu § 53 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále „správní řád“), která by ovšem neměla vliv na to, zda a kdy oprávněná osoba podala samotnou informaci o změně rozhodných skutečností. Proto pokud se žalobci obávali, že v případě předložení opatrovnického rozsudku bez vyznačené doložky vykonatelnosti by je ÚP Příbram následně vyzýval k doložení rozsudku s příslušnou doložkou, pak taková případná výzva by neměla vliv na to, že již podali informaci určitého obsahu. Soud nicméně zdůrazňuje, že za účelem zjištění údaje o vykonatelnosti konkrétního rozsudku správní orgán zpravidla nebude potřebovat součinnost účastníka, ale měl by být schopen si tuto skutečnost ověřit sám dotazem u příslušného (opatrovnického) soudu, a to s ohledem na naplnění zásady hospodárnosti dle § 6 správního řádu. Není proto nutné, aby správní orgán rozhodující o změně náhradního výživného vyzýval oprávněnou osobu k doložení, zda rozsudek o výživném nabyl vykonatelnosti. Podstatné nicméně je, že povinnost informovat o změně rozhodných by žalobci splnili i prostým sdělením o existenci opatrovnického rozsudku, tedy bez ohledu na případné navazující úkony ÚP Příbram směřující k případnému ověření data jeho vykonatelnosti.
34. Mylná je proto úvaha žalobců, že by opatrovnický rozsudek do 8 dnů ode dne jeho vykonatelnosti museli nutně předložit. V této lhůtě stačilo pouze informovat o

opatrovnickém rozsudku, resp. informovat o jím vyvolané změně výživného vůči otci žalobců. Nebylo však nutné dokládat vyhotovení daného rozsudku, tím méně s vyznačenou doložkou vykonatelnosti.

35. Na tomto místě však soud musí zčásti zkorigovat i dílčí závěry žalovaného, který v obou napadených rozhodnutích nepřesně uvedl, že „[r]ozsudek tak nebyl úřadu práce doložen ve stanovené lhůtě 8 dní dle ustanovení § 13. Zákon o náhradním výživném přímo neukládá doložit rozsudek soudu až poté, co je opatřen doložkou právní moci a vykonatelnosti. Oprávněná osoba je povinná písemně informovat Úřad práce o každé změně skutečností rozhodných pro trvání nároku, výplatu a výši náhradního výživného, a to do 8 dnů ode dne změny těchto skutečností.“ (viz shodně str. 5 napadených rozhodnutí). První věta z citované části odůvodnění je matoucí, neboť je v ní konstatováno, že rozsudek „nebyl doložen“ a následně se hovoří o „lhůtě 8 dní dle ustanovení § 13“, aniž by bylo jasné uvedeno, jaký okamžik je považován za počátek této lhůty. Z předchozích odstavců týchž částí odůvodnění napadených rozhodnutí lze sice dovodit, že žalovaný považoval za stěžejní datum 3. 4. 2024 coby den předběžné vykonatelnosti, ale navzdory tomu se vzápětí nelogicky zmínil o nedoložení rozsudku, aby následně opět zdůraznil obecnou povinnost písemně informovat. Z tohoto hlediska působí odůvodnění napadených rozhodnutí nekonzistentně. Podobně nekonzistentní je i vyjádření žalovaného k žalobám, v němž na straně jedné zdůrazňuje jako rozhodující den předběžné vykonatelnosti 3. 4. 2024, ale vzápětí hovoří o tom, že „rozsudek nebyl úřadu práce doložen ve stanovené lhůtě 8 dnů dle ustanovení § 13“ (viz str. 4 vyjádření žalovaného ze dne 12. 5. 2025). Žalovaný tedy nesprávně směšuje určení počátku běhu osmidenní lhůty k podání informace se způsobem jejího doložení. Třebaže žalovaný učinil správný závěr, že počátek lhůty 8 dnů se odvíjí ode dne nabytí vykonatelnosti opatrovnického rozsudku (k tomu viz odst. 24–27 výše), tak zároveň nesprávně uvedl, že v této lhůtě bylo nutno rozsudek též doložit. Správně totiž stačilo i prosté sdělení, že opatrovnický rozsudek byl vydán, přičemž jeho případnou vykonatelnost si mohl správný orgán následně sám ověřit (k tomu viz odst. 32–32 výše). Žalobcům se proto nelze příliš divit, pokud si obsah napadených rozhodnutí vyložili tak, že po nich bylo požadováno i doložení opatrovnického rozsudku do 8 dnů od jeho vykonatelnosti, třebaže takovou povinnost ve skutečnosti neměli.
36. Pro nyní posuzovanou věc je nicméně podstatné, že den nabytí (předběžné) vykonatelnosti 3. 4. 2024 je relevantní skutečností odůvodňující změnu výše náhradního výživného, a proto od tohoto data bylo nutno odvíjet počátek běhu lhůty 8 dnů pro podání informace podle § 13 odst. 1 zákona o náhradním výživném. K podání této informace však nebylo nezbytně nutné předkládat opatrovnický rozsudek, natož s doložkou vykonatelnosti. Zcela postačovalo, aby žalobci kdykoliv do dne 11. 4. 2024 pouze oznámili, že je zde opatrovnický rozsudek měnící výši dosavadní výživného vůči jejich otci (povinné osobě). V takovém případě by již bylo odpovědností ÚP Příbram, aby si sám ověřil, zda a kdy nabyl opatrovnický rozsudek vykonatelnosti a od kdy lze rozhodnout o změně o výše náhradního výživného.
37. V tomto případě však žalobci předmětnou lhůtu 8 dnů skutečně zmeškali. Jak plyne ze skutkových zjištění (viz přehled událostí v odst. 14 výše), k vyhlášení opatrovnického rozsudku došlo již dne 22. 3. 2024. Z jeho odůvodnění nelze jednoznačně dovodit, zda vyhlášení proběhlo při jednání za přítomnosti účastníků, proto ani nelze jednoznačně určit, zda již ke dni vyhlášení mohli účastníci a jejich procesní zástupci disponovat znalostí

Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. D. A.

o zvýšení výživného. Touto znalostí však žalobci prokazatelně disponovali nejpozději ode dne 28. 3. 2024, kdy byl opatrovnický rozsudek doručen jejich procesnímu opatrovníkovi (OSPOD Louny) i jejich matce. To znamená, že nejpozději ode dne 28. 3. 2024 měli žalobci objektivně možnost nejen sdělit informaci o tom, že byl opatrovnický rozsudek vydán, ale dokonce mohli předložit i jeho písemné vyhotovení, byť zatím bez vyznačené doložky vykonatelnosti. Proto i když jim tou dobou ještě stále neběžela osmidenní lhůta podle § 13 odst. 1 písm. a) zákona o náhradním výživném, tak fakticky již měli podmínky pro podání písemné informace o skutečnosti relevantní pro změnu výše náhradního výživného. Proto i když žalobci správně namítají, že nemohli předvídat, kdy bude opatrovnický rozsudek doručen jejich otci do výkonu trestu, tak to nemění nic na tom, že oni sami daným rozsudkem fakticky disponovali již dříve. Informaci o něm tudíž mohli poskytnout již před 3. 4. 2024, kdy v důsledku doručení opatrovnického rozsudku otci došlo k nabytí jeho předběžné vykonatelnosti, a kdy teprve započala plynout osmidenní lhůta podle § 13 odst. 1 písm. a) zákona o náhradním výživném, jejíž poslední den připadl na 11. 4. 2024. Ze strany žalobců však k prvnímu informování o existenci opatrovnického rozsudku došlo až v rámci podání ze dne 24. 4. 2024, jímž současně doložili vyhotovení rozsudku s doložkou vykonatelnosti.

38. Ač má soud do značné míry pochopení, že si žalobci nebyli jisti, zda součástí jimi podávané informace má být i poskytnutí rozsudku s vyznačenou doložkou vykonatelnosti, tak zároveň nemůže přehlédnout, že o vyznačení této doložky požádali (prostřednictvím své zákonné zástupkyně) až teprve dne 17. 4. 2024. Tedy až 20 dnů poté, kdy jim byl opatrovnický rozsudek doručen. Soud má za to, že pokud účastník teprve po 20 dnech od doručení rozsudku o změně výživného požádá opatrovnický soud o vyznačení doložky vykonatelnosti, pak těžko může důvodně předpokládat, že se pohybuje v mezích lhůty 8 dnů pro podání informace o skutečnostech majících význam pro změnu výše náhradního výživného. Proto i kdyby byla (hypoteticky) správná úvaha žalobců, že opatrovnický rozsudek museli předkládat i s doložkou vykonatelnosti, tak ani v takovém případě by nemohlo obstát, že o vyznačení příslušné doložky požádali až téměř tři týdny po doručení zmiňovaného rozsudku. Z těchto důvodů je lichá související argumentace, že soudy vyznačují doložky vykonatelnosti až s určitým odstupem, neboť v tomto případě byla prvotní prodleva již na straně žalobců při podávání žádosti o vyznačení doložky vykonatelnosti.
39. Soud si je samozřejmě vědom, že § 13 odst. 1 písm. a) zákona o náhradním výživném není na první pohled jednoznačný, a že způsob určení počátku osmidenní lhůty může vyvolávat interpretační potíže (s čímž se ostatně potýkaly i správní orgány; viz odst. 35 výše). Jak ovšem bylo uvedeno výše, v tomto případě činí časový odstup mezi doručením opatrovnického rozsudku (28. 3. 2024) a mezi podáním žádosti o vyznačení doložky jeho vykonatelnosti (17. 4. 2024) celých 20 dnů, což je doba, během které šlo i při nejasnosti ohledně interpretace § 13 předmětného zákona šlo vcelku důvodně usuzovat, že lhůta 8 dnů patrně nebude dodržena. Soud proto ani při zohlednění interpretačních nejasností nemůže dovodit žádnou okolnost, na jejímž základě by bylo možno podání informace až dne 24. 4. 2024 považovat za prodlení vyvolané okolnostmi nezávislými na vůli žalobců.
40. O okolnosti nezávislé na vůli žalobců by šlo uvažovat například v situaci, pokud by byl opatrovnický rozsudek doručen otci žalobců (osobě povinné z výživného) ještě dříve než ostatním účastníkům, neboť v takovém případě by datum nabytí předběžné vykonatelnosti opatrovnického rozsudku předcházelo datu jeho doručení žalobcům. V takové (hypotetické)

Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. D. A.

situaci by žalobcům nebylo možné klást k tíži, že informaci nepodali do 8 dnů ode dne vykonatelnosti opatrovnického rozsudku, ale bylo by nutno zohlednit, že se požadované informace o změně výživného dostali do jejich sféry až k pozdějšímu okamžiku. Nicméně o takovou situaci se v nyní posuzované věci nejedná, neboť jak již bylo vysvětleno výše, žalobci prokazatelně disponovali opatrovnickým rozsudkem ještě přede dnem nabytí jeho vykonatelnosti.

IV. Závěr a rozhodnutí o náhradě nákladů řízení

41. Soud tedy shrnuje, že k i když se počátek osmidenní lhůty pro podání informace podle § 13 odst. 1 písm. a) zákona o náhradním výživném odvíjí od data vykonatelnosti rozsudku o změně výživného, tak zároveň pro splnění této informační povinnosti není nezbytně nutné dokládat rozsudek s vyznačenou doložkou vykonatelnosti, ale postačí pouze informovat o jeho existenci. V tomto případě měli žalobci opatrovnický rozsudek k dispozici již od 28. 3. 2024 a již od tohoto dne měli objektivně možnost podat o něm informaci, třebaže s jejím nepodáním tehdy ještě nebyly spojeny žádné procesní důsledky. Nicméně ode dne 3. 4. 2024, kdy opatrovnický rozsudek nabyl (předběžné) vykonatelnosti, začala plynout lhůta 8 dnů, ve které již byli žalobci povinni podat o něm písemnou informaci ÚP Příbram (opět však stačilo jen zmínit existenci tohoto rozsudku bez nutnosti opatřovat jej doložkou vykonatelnosti). Žalobci však tuto informaci podali až teprve dne 24. 4. 2024, tedy zjevně po uplynutí dané lhůty. O vyznačení doložky vykonatelnosti pro tyto účely nejenže nemuseli žádat, ale navíc tak učinili až dne 17. 4. 2024, tedy až 20 dnů po doručení opatrovnického rozsudku. I v případě výkladových nejasností proto sotva mohli předpokládat, že směřují k naplnění informační povinnosti v rámci lhůty 8 dnů.
42. Správní orgány obou stupňů proto dospěly ke správnému závěru, že ze strany žalobců nedošlo ke včasnému informování podle § 13 zákona o náhradním výživném, a proto nebylo možno provést změnu výše náhradního výživného podle § 9 odst. 1 téhož zákona, tedy již od kalendářního měsíce, ve kterém se stal vykonatelným titul určující novou výši vyživovací povinnosti. Správně proto provedly změnu výše náhradního výživného podle § 9 odst. 2 písm. a) téhož zákona, tedy až s účinností od měsíce následujícího po kalendářním měsíci, kdy zjistili informaci o vykonatelném opatrovnickém rozsudku. Obě napadená rozhodnutí proto ob stojí.
43. S ohledem na uvedené soud dospěl k závěru, že žaloby nejsou důvodné, a proto rozhodl o jejich zamítnutí (§ 78 odst. 7 s. ř. s.)
44. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 s. ř. s. Žalobci nebyli procesně úspěšní a procesně úspěšnému žalovanému nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti, proto soud nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení žádnému z účastníků.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. D. A.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 12. února 2026

Josef Straka v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje: Bc. D. A.